

BRANISLAV FÁBRY: PRÍČINY SPOROV O VAKCÍNU SPUTNIK V

- CZ24 News | 4. března 2021

SLOVENSKO: Keď 1. marca 2021 premiér I. Matovič zabezpečil na Slovensko dovoz 200 000 kusov vakcíny Sputnik V z Ruska, na Slovensku to vyvolalo vlny protiruskej hystérie a vakcína sa dokonca vyhlásila za nástroj v hybridnej vojne. Pritom sa zabudlo na fakt, že dovoz vakcín Sputnik V je treba vnímať v kontexte pandemickej situácie, ktorá sa v SR objavila. Dodávky od farmaceutických spoločností zo Západu viaznu, dané spoločnosti uprednostňujú konkrétne štáty mimo EÚ a európske inštitúcie s tým nedokážu nič urobiť. Keďže práve očkovanie je podľa konsenzu vedcov tým najvhodnejším spôsobom boja proti pandémie, problém s nedostatkom vakcín v Európe vedie k vážnym krízam. Aj preto sa premiér I. Matovič v tejto situácii odhodlal nakúpiť vakcíny tam, odkiaľ ich bolo možné rýchlo doviešť, a to napriek výhradám voči vakcíne Sputnik V, že jej chýba registrácia v Európskej liekovej agentúre (EMA). Keďže je však situácia v SR kritická a registrované vakcíny nemožno získať, treba vnímať celý problém komplexne.

Rusofóbne reakcie slovenských politikov

Že sa kvôli dovozu vakcíny Sputnik V rozbehla rusofóbna kampaň v médiách, nie je prekvapujúce, závažnejšie je však to, ako sa k tejto téme stavajú konkrétni politici. Najostrejšia reakcia prišla od **poslanca T. Valáška**, ktorý kvôli nákupu vakcín vystúpil z vládnej koalície i zo strany Za ľudí. Ide pritom o poslanca, ktorý doteraz hlasoval za všetky pochybné kroky vládnej koalície, keď však nakúpili vakcínu Sputnik V, [začal hovoriť](#) o „tajných vojenských letoch“ a vyhlásil: „*Ludia umierajú a strácajú dôveru, že vláda vie, čo robí, a že ich vie vyviešť z tejto krízy.*“. Keby sa T. Valášek „zobudil“ pri témach ako nepripravené celoplošné testovanie či zneužívanie núdzového stavu, tak by

to bol čestný krok, v prípade kritiky nákupu vakcíny Sputnik V sa to však javí ako pokrytectvo. Vyzerá to tak, že Valáškoví nejde o riešenie pandémie, ale chce vycúvať z vládnej koalície, ktorá sa ocitá v kríze. A kritika Sputnika V z neho urobí v očiach protirusky zameranej časti spoločnosti hrdinu. Zabudne sa aj na jeho doterajšiu podporu excesov Matovičovej vlády.

Podobne to ale platí aj pre **stranu Za ľudí**. Keby odchodom z koalície hrozili pri ktoromkoľvek z predošlých excesov, tak by sa to dalo pochopiť, tentokrát však niektorí členovia chcú tému Sputnik V využiť na „čestný odchod“ z vlády. Lenže odchodom nezmažú svoju spoluzodpovednosť za doterajšie excesy Matovičovej vlády. Naopak, ponesú aj zodpovednosť za torpédovanie jedného z mála rozumných krokov vládnej moci. Za nevhodný v tejto situácii možno považovať postoj politikov strany Za ľudí aj preto, lebo nechali zaočkovať svoju parlamentnú mládež (napr. J. Šeliga), ale prístup viac ohrozeným skupinám obyvateľstva k vakcinácii komplikujú. Očkovaní politici už nemusia hľadať neštandardné riešenia pre vakcináciu a môžu povýšenecky poučovať ostatných, že Sputnik V nepotrebuje.

Vrcholom absurdity však boli výroky **ministra I. Korčoka**. Ten skritizoval I. Matoviča za tlačovú konferenciu pri prilete lietadla s vakcínami s tým, že pri iných vakcínach podobná tlačová konferencia nebola. Lenže na rozdiel od americkej či britsko-švédskej vakcíny v prípade Sputnika V prevzal priamu zodpovednosť premiér a preto urobil aj vlastnú tlačovú konferenciu. Ešte absurdnejší však bol Korčokov výrok, že vakcína Sputnik V je „*nástroj hybridnej vojny*“. Ako však možno po takýchto výrokoch žiadať od občanov s iným videním sveta, aby nepovažovali vakcínu od Pfizeru, Astra Zeneca, atď. za nástroje hybridnej vojny Západu? Týmito výrokmami sa vakcinácia na Slovensku diskredituje a spoločnosť sa rozdelí na dva vakcinačné tábory s odlišnými geopolitickými preferenciami. Po uvedenom výroku však už nemožno brať ministerstvo zahraničia v otázke tzv. hybridnej vojny vážne...

Bezpečnosť vakcíny?

Hlavným argumentom proti používaniu vakcíny je otázka bezpečnosti. Treba sa otvorene spýtať, akým schvaľovacím procesom prešli doteraz využívané vakcíny, keď sa **farmaceutické firmy vopred zbavili zodpovednosti** a preniesli právnu zodpovednosť za vedľajšie účinky na štáty. Z hľadiska obvyklých požiadaviek na vakcíny teda možno mať výhrady voči všetkým vakcínam. Musíme brať do úvahy, že aj ruská vakcína musela prejsť schvaľovacím procesom v RF, inak by si štát nedovolil očkovať vlastných občanov. Faktom je, že vakcínou Sputnik V dnes očkujú v desiatkach štátov, vrátane štátov s vysokou úrovňou zdravotnej starostlivosti. Keby sa v týchto krajinách objavil problém s vedľajšími účinkami Sputnika V, určite by sa o tom v slovenských médiách písalo. Skúsme si napr. predstaviť, čo by asi písali, keby nejaká krajina odmietla Sputnik V spôsobom, akým Južná Afrika [odmietla vakcínu od Astra Zeneca](#). Naopak, treba sledovať skúsenosti európskych krajín, ktoré už vakcínu používajú, ako Maďarsko a Srbsko.

Z hľadiska bezpečnosti poukazujú odporcovia Sputniku V na Európsku liekovú agentúru (EMA). Samozrejme, že **proces registrácie EMA** treba považovať za dôležitý, avšak nemal by byť dôvodom vylúčenia neregistrovaných vakcín vo výnimočnej situácii, v akej sa nachádzame. Hoci EMA v minulosti odvieďla mnoho záslužnej práce, netreba si ju idealizovať a v posledných rokoch niekoľko krát vážne zlyhala. Za vážne zlyhanie s presahom do obdobia pandémie sa považuje spustenie Portálu pre klinické skúšanie liekov (a s tým súvisiaceho komplexu noriem), ktoré bolo naplánované na rok 2017. V skutočnosti sa však portál spustil s [viac ako dvojročným oneskorením](#). To dodnes komplikuje klinické skúšanie liekov. Okrem toho, práve EMA stojí pod tlakom rôznych lobistických skupín a [opakovane sa objavilo podozrenie](#), že bola ovplyvňovaná lobistickými skupinami. Navyše, konečné rozhodnutia nerobí EMA, ale Európska komisia, ktorá je priamo politickým orgánom a doteraz v otázke vakcinácie príliš nepresvedčila.

Je očividné, že v prvej polovici roku 2021 sa podarí preočkovať len menšiu časť populácie SR a tí, na ktorých vakcína nezvýši, budú zlepšenie očkovacích možností vítať. Dodávky registrovaných vakcín pritom zostanú ešte dlho neisté a treba počítať so všetkými variantami. Preto v boji s pandémiou budú rozhodovať tie očkovacie látky, ktoré na Slovensko reálne dorazia. V porovnaní s inými štátmi má však Slovensko väčší problém a tým je globálne najvyššia smrtnosť na COVID-19 v pomere k počtu obyvateľov. Preto musíme konať rýchlejšie než iné štáty a usilovať o nájdenie širšieho spektra možností pre čo najskoršiu vakcináciu. Žiaľ, politici, ktorí Sputnik V odmietajú, nedokážu **predložiť iný realistický návrh** na zlepšenie preočkovania populácie. I. Korčok a ďalší kritici Sputniku V mali čas zabezpečiť dodatočné množstvo iných vakcín než je Sputnik, úspechy však meškajú. Ani očakávanie pomoci od ostatných členov EÚ sa zatiaľ nenaplnilo. Dokonca aj nedávna „solidárna“ dodávka vakcín od Nemecka pre Česko je malá ([15 000](#)) a nevzbudzuje dojem, že toto by bolo riešením slovenského problému s očkovaním. Dnes nestačí iba odmietaať Sputnik V, dnes treba navrhnúť nejaký iný realistický krok ako zvrátiť katastrofickú situáciu na Slovensku.

Skryté zámary?

Je zrejmé, že jedným z hlavných cieľov I. Matoviča pri nákupe vakcíny Sputnik V bolo **odpútať pozornosť od predošlých zlyhaní** jeho vlády. Vo februári sa vláda ocitla v obrovských ťažkostiach, porušovanie princípov právneho štátu dosiahlo extrémne vysokú mieru a hlasy volajúce po rekonštrukcii vlády sa zmnožili. I. Matovič sa preto rozhodol urobiť krok, ktorý by odpútal pozornosť od možného referenda o predčasných voľbách. Podľa očakávania, proti dovozu ruskej vakcíny sa na Slovensku objavil odpor, avšak miera iracionálnej protiruskej nenávisti poznamenala i obraz jednotlivých politikov. Kým doteraz vyznieval ako jednoznačne najiracionálnejší slovenský politik I. Matovič, pri téme Sputnik V vyznel premiér umiernennejšie než politici SaS či Za ľudí. Ďalším Matovičovým cieľom bolo aspoň čiastočne uzmierniť tú časť populácie, ktorá si želá lepšie vzťahy s Ruskom. Tá doteraz patrila k najtvrdším kritikom jeho vlády a dá sa očakávať, že svoje názory napriek ruskej vakcíne príliš nezmení. Faktom totiž zostáva, že napriek nákupu Sputniku V vláda svoje protiruské postoje nekorigovala. Schválila novú Bezpečnostnú stratégiu, pripojila sa k novým protiruským sankciám a vedie kampaň proti „vnútornému nepriateľovi“.

Rusofóbne prejavy mainstreamových médií a časti politikov však zrejme plnia aj ďalší cieľ: majú byť varovaním pre subjekty, ktoré budú o použití vakcíny Sputnik V v blízkej budúcnosti rozhodovať. Ide o Štátny ústav pre kontrolu liečiv (ŠUKL), ak by sa rozhodol postupovať odlišne od želaní rusofóbnej propagandy. V súčasnej atmosfére je možné, že ŠUKL bude radšej akékoľvek rozhodovanie odkladať. Mediálna a politická kampaň však smeruje aj proti konkrétnym lekárom, ktorí by sa rozhodli očkovať na základe ministerskej výnimky pre neregistrovaný liek. Zodpovednosť za podanie vakcíny Sputnik V sa preniesla na ich plecia. Aplikácia žiadnej vakcíny však nie je bez rizík a nemožno vylúčiť, že aj pri Sputniku V sa objavia vedľajšie účinky. Hoci sa to nemedializuje, je známym faktom, že niektorí pacienti s komorbiditami umreli po aplikácii západných vakcín. V prípade komplikácií po podaní ruskej vakcíny by si to však mainstreamové médiá či rusofóbni politici doslova „vychutnali“ a dá sa predpokladať, že by sa rozbehla aj kampaň s invetivami proti konkrétnym lekárom, ktorí vakcínu Sputnik V podali. **Súčasná kampaň je pre nich ostrým varovaním.**

Autor: Branislav Fábry

Zdroj: <https://davdva.sk/>